

L'organització política de les societats

Recull dels 9 exercicis de la unitat, ordenats per dificultat.

Sumari

1. 01 A · L'Estat: estructura i govern — Adaptat Adaptat
 2. 02 B · Democràcia: principis i poders — Adaptat Adaptat
 3. 03 C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Adaptat Adaptat
 4. 04 A · L'Estat: estructura i govern — Bàsic Bàsic
 5. 05 B · Democràcia: principis i poders — Bàsic Bàsic
 6. 06 C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Bàsic Bàsic
 7. 07 A · L'Estat: estructura i govern — Ampliació Ampliació
 8. 08 B · Democràcia: principis i poders — Ampliació Ampliació
 9. 09 C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Ampliació Ampliació
-

A · L'Estat: estructura i govern — Adaptat

ADAPTAT

Aquesta fitxa et fa identificar què converteix un territori en un Estat i com es classifica el govern segons qui n'és el cap.

Activitat 1. Els tres elements de l'Estat

Tot Estat reconegut té tres elements. Completa la taula amb una frase teva.

Element	Què vol dir (en una frase)
Territori	
Població	
Sobirania	

Activitat 2. Vertader o fals

Llegeix cada afirmació i marca V (vertader) o F (fals).

- Catalunya és un Estat reconegut internacionalment. ? V ? F
- Alemanya té els tres elements bàsics. ? V ? F
- Una empresa privada és un Estat petit. ? V ? F
- Un Estat reconegut té el dret de fer lleis al seu territori. ? V ? F
- El Vaticà és l'Estat més petit del món. ? V ? F

Activitat 3. Monarquia o república?

Marca cada país segons el seu cap d'Estat:

- França — ? Monarquia ? República
- Regne Unit — ? Monarquia ? República
- Suècia — ? Monarquia ? República
- Alemanya — ? Monarquia ? República

Activitat 4. Frase pròpia

Completa amb les teves paraules: «Per a mi, un Estat democràtic es reconeix perquè...»

B · Democràcia: principis i poders — Adaptat

ADAPTAT

Aquesta fitxa et fa identificar els tres poders d'una democràcia i entendre per què no els pot tenir la mateixa persona.

Activitat 1. Identifica el poder

Per a cada acció, marca quin poder hi correspon: **L** = Legislatiu, **E** = Executiu, **J** = Judicial.

- Aprovar una llei contra l'assetjament escolar. ? L ? E ? J
- Aplicar les lleis al dia a dia del país. ? L ? E ? J
- Decidir si una persona ha comès un delictes. ? L ? E ? J
- Negociar un tractat amb la UE. ? L ? E ? J
- Modificar el Codi Penal. ? L ? E ? J
- Anul·lar una llei perquè no respecta drets fonamentals. ? L ? E ? J

Activitat 2. Casa, escola, país

Imagina que a casa o a l'aula la mateixa persona fa les normes, les aplica i decideix qui les ha trencat. En una frase, què hi falla?

Activitat 3. Tria una frase i explica-la

1. «Els jutges no haurien de fer lleis perquè no els ha escollit la gent.»
2. «Els polítics no haurien de ser jutges perquè decidarien sempre a favor seu.»

Tria una de les dues afirmacions i explica-la amb les teves paraules:

C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Adaptat

ADAPTAT

Els estats no actuen sols. S'associen en organitzacions internacionals per coordinar-se. Aquesta fitxa identifica les més grans i el que fan.

Activitat 1. Qui és qui

Sigles	Nom complet	Què fa (una frase)	Membres aprox.
ONU			193
UE			27
OTAN			32

Activitat 2. Notícia ? organització

Per a cada titular, identifica de quina organització parla:

- «Cascos blaus desplegats al sud del Líban.» ? ? ONU ? UE ? OTAN
- «Acord per eliminar fronteres internes a l'espai Schengen.» ? ? ONU ? UE ? OTAN
- «Maniobres aèries conjuntes a Polònia per contenir Rússia.» ? ? ONU ? UE ? OTAN
- «Eleccions europees del 2024.» ? ? ONU ? UE ? OTAN
- «Resolució del Consell de Seguretat sobre Gaza.» ? ? ONU ? UE ? OTAN

Activitat 3. Per què s'associen?

En una o dues frases: per què els estats prefereixen unir-se en organitzacions internacionals en lloc d'actuar sols?

A · L'Estat: estructura i govern — Bàsic

BÀSIC

Aquesta fitxa et fa classificar estats reals i comparar el sistema parlamentari amb el presidencialista.

Activitat 1. Classifica sis estats

Per a cada estat, omple les dues columnes (cap d'Estat i participació):

Estat	Cap d'Estat (monarquia / república)	Participació (democràcia / autoritari)
França		
Regne Unit		
Xina		
Suècia		
Corea del Nord		
Alemanya		

Activitat 2. Parlamentari o presidencialista?

Marca cada característica amb P (parlamentari) o Pre (presidencialista):

- El cap del govern surt del Parlament guanyador. ? P ? Pre
- El cap del govern és elegit directament per la població. ? P ? Pre
- A Alemanya. ? P ? Pre
- Als Estats Units. ? P ? Pre
- El Parlament pot fer caure el govern amb una moció de censura. ? P ? Pre

Activitat 3. Argumenta

En 80-100 paraules, explica quin sistema (parlamentari o presidencialista) creus que controla millor el poder de l'executiu. Dóna una raó a favor i una en contra de la teva tria.

B · Democràcia: principis i poders — Bàsic

BÀSIC

Una democràcia és més que votar. Es manté quan es respecten cinc principis. Aquesta fitxa et fa identificar quin principi està fallant en escenaris reals.

Activitat 1. Els cinc principis

Defineix amb una frase pròpia cada principi:

Principi	Què vol dir (en una frase)
Sobirania popular	
Drets i llibertats	
Separació de poders	
Pluralisme polític	
Estat de dret (igualtat davant la llei)	

Activitat 2. Quin principi falla?

Llegeix cada escenari i identifica quin principi (o quins) està fallant.

Escenari	Principi(s) que falla(en)
Un govern modifica la llei perquè el president pugui presentar-se a unes terceres eleccions.	
Es prohibeix un partit polític sense procés judicial.	
El president cessa jutges del Tribunal Constitucional fora del procediment legal.	
Els mitjans públics només emeten un punt de vista.	
S'imposen multes a periodistes per criticar el govern.	

Activitat 3. Què canviaria a la teva vida?

Tria un dels cinc principis. Imagina'l absent del teu país. En 80-100 paraules, explica què canviaria a la teva vida quotidiana (escola, carrer, casa).

C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Bàsic

BÀSIC

El Consell de Seguretat de l'ONU té 15 membres però només 5 (EUA, Rússia, Xina, França i Regne Unit) tenen dret a veto. Un sol «no» d'aquests cinc bloqueja qualsevol resolució.

Activitat 1. Llegeix el cas

El febrer del 2022 Rússia va envair Ucraïna. El Consell de Seguretat de l'ONU va votar una resolució que demanava la retirada immediata de les tropes russes. 11 països hi van votar a favor, 1 es va abstenir, i Rússia hi va votar en contra. Tot i la majoria àmplia, la resolució no es va aprovar perquè Rússia és membre permanent amb dret a veto.

Activitat 2. Simulació de votacions

Marca si cada votació quedaria APROVADA o VETADA segons les regles del Consell de Seguretat:

Resolució	Vots a favor	Vots en contra (membres permanents)	Resultat
Sancions a Corea del Nord	14 a favor	0 en contra	
Alto el foc a Gaza	14 a favor	EUA en contra	
Cascos blaus a Sudan	10 a favor	0 en contra (5 abstencions)	
Sancions contra Síria	13 a favor	Rússia + Xina en contra	

Activitat 3. Reflexió amb dos costats

En 80-100 paraules, raona-ho amb les dues mirades:

- El veto és una **protecció** que impedeix que una majoria circumstancial obligui les grans potències a coses que rebutgen.
- El veto és un **privilegi injust** dels guanyadors d'una guerra del 1945; els 188 estats restants no en tenen.

A · L'Estat: estructura i govern — Ampliació

AMPLIACIÓ

Aquesta fitxa et fa comparar els tres grans models d'organització territorial i argumentar quin funcionaria millor per a un territori plural.

Activitat 1. Taula comparativa dels tres models

Model	Exemples	Avantatge principal	Inconvenient principal
Unitari (centralista)	França, Portugal		
Autonòmic / regional	Espanya, Itàlia		
Federal	Alemanya, Suïssa, EUA		

Activitat 2. Qui decideix què?

Per a cada decisió, marca el nivell que l'hauria de prendre en un model federal típic:

Decisió	Estat central	Land / cantó / autonomia	Municipi
Política exterior i defensa			
Currículum d'història a 3r d'ESO			
Recollida d'escombraries i parcs urbans			
Codi penal			
Estatus de la llengua oficial regional			

Activitat 3. Argumentació amb dos costats

Imagina un territori amb tres llengües i tradicions diferents (Suïssa, Bèlgica, Catalunya...). En 150-200 paraules:

- Dóna **2 raons** per les quals el model federal podria funcionar-hi millor.
- Dóna **1 raó realista** per la qual aquest mateix model també hi pot generar problemes.

B · Democràcia: principis i poders — Ampliació

AMPLIACIÓ

Algunes democràcies no cauen amb un cop d'estat sinó amb passos petits que erosionen el sistema des de dins. Aquesta fitxa analitza tres casos actuals.

Activitat 1. Tres casos resumits

Hongria (Viktor Orbán, des del 2010). El partit governant ha modificat la Constitució, ha canviat la llei electoral perquè li sigui favorable, ha controlat els grans mitjans públics i privats, i ha posat aliats al cap del poder judicial. Continua guanyant eleccions. La UE l'ha sancionat diverses vegades.

Veneçuela (Hugo Chávez i Nicolás Maduro, des del 1999). El govern ha desplaçat eleccions, ha empresonat opositors, ha tancat mitjans crítics i ha buidat de poder l'Assemblea Nacional creant-ne una de paral·lela. Diversos països no en reconeixen els resultats electorals.

Rússia (Vladímir Putin, des del 2000). Les eleccions són formals però sense competència real. Opositors han mort en circumstàncies sospitoses (Politkovskaia, Nemtsov, Navalni). Mitjans independents han estat tancats o etiquetats com a «agents estrangers».

Activitat 2. Senyals d'erosió

Per a cada senyal, marca on apareix:

Senyal d'erosió	Hongria	Veneçuela	Rússia
Control de mitjans			
Reforma constitucional a mida			
Persecució d'opositors			
Buidatge del poder judicial			
Bloqueig d'observadors internacionals			

C · Organitzacions internacionals i realpolitik — Ampliació

AMPLIACIÓ

Els estats signen tractats que prometen canvis grans. Després, les decisions del dia a dia els poden contradir. Aquesta fitxa analitza tres casos i et fa proposar una mesura concreta.

Activitat 1. Tres casos de xoc tractat / realitat

Tractat	Què prometia	Què passa realment
Acord de París (2015)	Limitar l'augment de temperatura a 1,5 °C reduint emissions.	
Convencions de Ginebra (1949)	Protegir civils, ferits i presoners en conflictes armats.	
Declaració Universal Drets Humans (1948)	Drets bàsics garantits per a tothom, a tot arreu.	

Completa la tercera columna amb un fet concret i actual per a cada tractat.

Activitat 2. Quin interès real hi ha al darrere?

Per a cada cas, marca quin tipus d'interès pesa més en la decisió de no complir. Pot ser-ne més d'un.

- Acord de París ? ? Econòmic ? Militar ? Electoral ? Ideològic
- Convencions de Ginebra ? ? Econòmic ? Militar ? Electoral ? Ideològic
- Drets humans ? ? Econòmic ? Militar ? Electoral ? Ideològic

Activitat 3. Proposa una mesura

El problema no és només que els estats signin tractats que no compleixen, sinó que la majoria de la població ho ignora. En 150-200 paraules:

1. Proposa **una mesura concreta** (educativa, mediàtica o política) que pugui ajudar a tancar la distància entre el que es promet i el que es fa.
2. Argumenta-la amb una raó.
3. Identifica el seu **límit** realista (què no aconseguiria).

